

De knuste mennesker

I starten af 1990'erne var området omkring Noida en sumpet pløjemark med spredte landsbyer og vandbøfler, der svaledede sig i Yamunaflodens plørede vande. I dag er Noida én af Indiens rigeste bydele, en højteknologisk arbejdsplads i udkanten af Delhi, med svalende parker, træer langs vejene og kølige coffee-shops på hvert et gadehjørne. Skyline er præget af smarte glasbygninger med åbne kontorlandskaber, og boligblokke med 2-værelseslejligheder. I 2015 blev Noida kåret som Indiens bedste by, at bo i. [\[1\]](#)

Det er også her, den kasteløse leder og politiker Mayawati i 2011 opførte en gigantisk mindepark til ære for de kasteløse. Parken dækker 66 hektarer, svarende til cirka 40 store fodboldbaner, og ligner en velfriseret marmorslette. Indgangen fører ind til en stor kvadratisk plads, der er flankeret af 24 lyserøde sandstenselefanter i naturlig størrelse, alle med løftet snabel. På hver side af elefanterne ligger to ørkenagtige græsplæner og syder i solen. Det siges, at 6.000 træer blev fældet under anlægsarbejdet. Midt ude på hver ørkenplæne står to springvand, der er bygget op af bronzeelefanter, stablet på hinanden i tre lag. Vandet flyder fra deres snabler.

Parkens hovedmonumentet er et massivt bygningsværk med søjler og hvælvinger og en 40 meter høj kuppel. Om natten er bygningen badet i et hav af gyldent lys fra tusindvis af skjulte projektører. Den er tung og solid og umulig at overse, som var det selveste kastesystemet, der var mejslet ud i sten. Inde i bygningen og under kuplen står tre 6-meter høje statuer støbt i bronze. Den ene statue forestiller den største af de kasteløse frihedskæmpere, Bhimrao Ambedkar, med sine sædvanlige hornbriller og jakkesæt. Foran – som var de hans børn – står Mayawati med et fast greb om sin håndtaske (hér på størrelse med en kuffert), og hendes mentor Kanshi Ram. I de tilstødende annekser kan man følge de kasteløses kamp på

kronologiske bronzerelieffer, der minder om sovjetisk folkekunst; stolte bønder i skøn forening, anført af de tre kære ledere: Ambedkar som den mediterende Buddha, Kanshi Ram som den cyklende bondeleder, Mayawati som politisk sejrherre, der hyldes af en folkemængde.

Parken affødte en stormflod af kritik, da den blev anlagt. De 700 mio. kroner, som parken kostede, var måske bedre brugt på at hjælpe de fattige kasteløse, mente kritikere. Den var overdådig og pompøs, et udtryk for Mayawatis skamløse selvforherligelse og tilmed skjult partipropaganda: De mange elefantstatuer, der var stået ud over parken mindede i påfaldende grad om den elefant, der udgør symbolet på Mayawatis parti, BSP. Mayawati afviste alle anklager. Pengene ville blive hentet hjem på entréen – én krone per visit – og desuden var mindeparken en sjælden og tiltrængt hyldest til de kasteløse, blandt tusindvis af tilsvarende mindesmærker for Nehru/Gandhi-dynastiet. Eller de næsten 200 meter høje statuer af Vallabhbhai Patel og krigerkongen Shivaji, som er ved at blive opført i hhv. Gujarat og Maharashtra. Mindesmærker er en del af den politiske kamp, en magtdemonstration.

Således også Mayawatis park, der er så løsrevet fra de kasteløses virkelighed, som tænkes kan. Et stenkast derfra ligger det store shopping center The Great Indian Place (se kapitel: *En klasse for sig > Forbrugsrus*) i al sin kommercielle pragt, en middelklassebastion hvor en kop kaffe koster det samme som en løsarbejders dagløn. Noida er et symbol på fremtidens driftige Indien, og det er først og fremmest nysgerrige middelklasseturister på shopping-tur, der lægger vejen forbi parken. Det samme gælder parkens udtryk, der er rensset for den lidelse og undertrykkelse, som stadig tynger de fleste kasteløse. Mindeparken emmer af styrke og stolthed og prangende luksus, og budskabet er klart: Vi ønsker det samme som jer, og vi er på vej. Spørgsmålet er så, om parken er et varsel om fremtiden, eller bare ender som en reminiscens af Mayawatis personkult.

I dette kapitel stiller vi skarpt på de kasteløse, som traditionelt har udgjort det indiske samfunds absolutte bund. Hvem er de? Hvordan præges de af strømningerne i det ny årtusinde? Og hvilken rolle spiller Mayawati?

De fattiges folkeparti

I 1995 blev Mayawati valgt som leder af delstaten Uttar Pradesh. Hun var blot 39 år gammel, og dermed den yngste leder af delstaten nogensinde. Hun var også den første kvindelige, og første kasteløse, leder af delstaten. Hun kom fra Chamarkasten, der traditionelt arbejder som læderarbejdere og skomagere. Mayawati repræsenterede en demokratisk revolution, og blev et symbol på de kasteløses vækkelse. I landsbyerne skulle de kasteløse kvinder sænke blikket måtte, når de mødte en brahmin på deres vej, og de måtte ikke trække vand fra den fælles brønd. Nu skulle Mayawati være den suveræne leder af Indiens folkerigeste delstat, med 200 mio. indbyggere.

Mayawati er en lille, firskåren kvinde med kort hår og et drenget look. Hun voksede op i fattig bydel i Delhi med sine otte søskende. Hendes far var postarbejder, selv blev hun skolelærer, hendes familie tilhørte den lille gruppe af heldige kasteløse, der havde fast arbejde i det offentlige. Det var på et politisk møde i 1977, at hun første gang gjorde sig bemærket. Hun var 21 år gammel og deltog i en konference i Delhi under titlen *Abolish Caste*. En minister fra Janata Party, der netop havde besejret Indira Gandhi, talte til deres forsamling af kasteløse, og kaldte dem konsekvent for *Harrians*, Mahatma Gandhis patroniserende navn for de kasteløse. Mayawati afbrød ministeren og spurgte hvorfor han håned de kasteløse offentligt? Og hvorfor han forgav at bekæmpe kastesystemet, når han kun ønskede at fastholde det? Mayawati lod hånt om de gængse normer for status og ærbødighed: Kvinde overfor mand, ung overfor gammel, borger overfor minister, kasteløs overfor lavkaste. Hun var frygtløs og respektløs, og blev snart taget under vingerne af Kanshi Ram, tidens mest markante forkæmper for de kasteløses rettigheder. Hun blev hans discipel, og han

bragte hende til tops.[\[2\]](#)

De kasteløses frihedskamp spirede for alvor frem i løbet af 1970'erne. I Bombay opstod bevægelsen *Dalit Panthers*, en militant gruppe, der var inspireret af de amerikanske Black Panthers, der kombinerede Ambedkars anti-hinduistiske filosofi med marxisme og hjemmelavede haglggeværer. I Nordindien lancerede Kanshi Ram en interesseorganisation med det knapt så fængende navn: *All India Backward (SC, ST, OBC) And Minority Communities Employees' Federation*, forkortet til BAMCEF. Organisationen skulle være en blanding af fagforening, netværk, tænketank og økonomisk fællesfond for de svageste grupper i Indien, anført af den kasteløse elite, den lille gruppe af mønsterbrydere, der sad i gode stillinger i den offentlige sektor, ikke mindst som følge af positiv særbehandling på job og uddannelse. Det var dem, som skulle gå forrest i de kasteløses sociale opdrift. Op gennem 1970'erne cyklede Kanshi Ram rundt i det meste af landet og mobiliserede tusindvis af veluddannede kasteløse i sin forening. I 1976 holdt BAMCEF sin første generalforsamling.

Kanshi Ram vision var egentlig at samle alle Indiens undertrykte i en fælles front mod højkasterne, ikke kun de kasteløse, men også stammefolket, de svageste lavkaster, muslimerne og de øvrige religiøse minoriteter. Med det mål for øje, blev BAMCEF i 1984 omdannet til det politiske parti *Bahujan Samaj Party* (BSP), der betød "Flertallets samfund". Målet var at skabe et landsdækkende alternativ til de to store højkastepartier BJP og Kongrespartiet. Kanshi Ram ønskede at skabe et "fattiges folkeparti". BSP skulle repræsentere Indiens 85% fattige og udstødte.

[\[1\]](#) NOIDA står for *New Okhla Industrial Development Authority*.

[\[2\]](#) Patrick French: *India, a Portrait*, s. 276-280.